לעוברה גופיה אבל הכא דאקדשיה לאימיה א) הא בכלל אימיה לא קדוש ואי אשמעינן בתרייתא התם הוא דאקדיש לה וכל דאית בה אבל הכא דאקדשיה ליה כיון דליתיה אבראי לא קדיש צריכא לישנא אחרינא מאי קמ"ל [א] ב)אם שיירו משוייר ג)ועובר לאו ירך אמו הוא ותרתי למה לי צריכא דאי ג) אתמר בהא משום דאימיה חזיא לגופיה מגו דנחתא קדושה לה נחתא נמי לולד אבל אידך לא קמ"ל (א) הדא ואי אתמר בהא משום דקא מפרש קדושה על ד)(האם) הולד אבל ההיא לא צריכא יתיב ר' זירא וקאמר להא שמעתא ג) איתיביה ר' ירמיה לרבי זירא ה)כיצד מעריכין על הבכור ד) המבכרת שהיתה מעוברת אומר מה שבמעיה של זו עולה ילדה זכר הרי זו עולה אלמא קדוש עובר אמר ליה ה) כי מתניא ההיא בקדושת ו) דמים מי ו) אלימא קדושת דמים דקא מפקעא ליה מן הבכורה אמר ליה אין ז)והתנן כל ח) קדשים שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו ח)חייבין בבכורה ט)ובמתנות טעמא ט) דלאחר שנפדו י) דחייבין אבל קודם שנפדו פטורין י)[אלמא] דאלימא קדושת דמים דמפקע ליה מבכורה איתיביה כ)האומר ל)מה שבמעיה של זו עולה מותרת בגיזה ואסורה בעבודה משום כחוש עובר שבה אמר ליה הא נמי קדושת דמים ומי אלימא קדושת דמים יא) דאסירא ליה בעבודה אמר ליה אין והתנן מ)יוצאין לחולין ליגזז וליעבד טעמא יב) משום דנפדו הא קודם שנפדו אסורין בעבודה אלמא יג) קדושת דמים אסורין ליה בעבודה איתיביה אין ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין יד) אימורי הוא דלא מימר הא מיקדש קדשי טו) אמר ליה בולדי קדשים הוא דקדישי וקיימי אי ולד קדשים במעי אמן הוא דלא עבדין טז) הא אבראי עבדין והא יז) נ)תניא ס)אין הולד עושה תמורה הא מני רבי יהודה היא דאמר ע)הולד עושה תמורה אי ר' יהודה תמורה הוא דלא עבדי יח) הא מקדש קדשי הא"ר יהודה אברין לא קדשי יט) (אמר) הכא במאי עסקינן פ)באבר שהנשמה תלויה בו כ) איתיביה צ)מקדישין אברין ועוברין אבל לא ממירין כא) הכא נמי בולדי קדשים אי בולדי קדשים מאי מקדישין הא קדישי וקיימי

הכי

לעוברה גופיה. באפי עצמו הלכך חיילא קדושה עליה: ל"א מאי קמ"ל ר' יוחנן אם שיירו משוייר ועובר לאו ירך אמו הוא. דמדמסיק ליה רבי יוחנן באנפי נפשיה ולא כולד חטאת דאזיל למיתה שמע מינה דאי הוה בעי לשיוריה לעובר לקדושה אחרת משוייר כגון אם אמר זו תהא חטאת ועוברה עולה דבריו קיימין דעובר לאו ירך אמו הוא או אם שיירו לומר היא חטאת וולדה חולין (ב) הוי [כב] ולבר פדא לא חשיב עובר למהוי באנפי נפשיה והיכא דאקדשיה לאימיה ושיירו לולד לקדושה אחרת אינו [כג] קדוש והוה ליה ולד חטאת ואזיל למיתה ואם אמר ולדה חולין לא אמר כלום ולמאן דאמר דולדי קדשים במעי אמן הן קדושין קדיש לאלתר ולמ"ד בהוייתן הן קדושין קדוש לכשיוולד: **ותרתי למה לי כו'.** הא שמעינן ליה מקמייתא דאמר קדושה חלה על העוברין מכלל דבהמה באנפי נפשה (ג) חשובה [כד] הולד: **חזי לגופיה.** שהאם קדושה קדושת הגוף ליקרב: **כיצד מעריכין על הבכור.** להפקיעו מכהן וליהנות הוא בו: **ילדה זכר הרי הוא עולה.** ומקריבו לחובתו ויצא אם היה מחויב עולה משום דקדושת עולה [כה] קדמה חיילא עליה דבכורה לא קדיש עד שתקדישנו רחם ותו לא אתייא בכורה ומפקעא לקדושת עולה. אלמא קדיש עובר וקשיא לבר פדא: **קדושת דמים.** שימכרנו ויביא בדמיו עולה אבל הוא גופיה לא קדיש קדושת הגוף אלא נמכר בלא מום: **והתנן.** בניחותא: **חייבין בבכורה.** אם נקבות הן ולאחר פדיונן ילדו: [כו] **[אלמא] דאלימא קדושת דמים.** דכיון דקדם מום קבוע להקדש לא קדיש מעיקרא אלא לדמי: **מותרת.** האם בגיזה [כז] דהא לא אקדיש גופה: **כחוש עובר.** דעבודת האם מכחשא ליה לעובר. אלמא קדיש עובר: **והתנן.** בניחותא: **יוצאין לחולין.** סיפא דהך מתני' דאמרת לעיל היא כל הקדשים שקדם כו' וקתני סיפא יוצאין לחולין כשנפדין ליגזז וליעבד שמותרין בגיזה ועבודה לאחר פדיונן הואיל וקדם מום קבוע להקדשן דלא [כח] [קדשה] קדושת הגוף כפ"ב דבכורות (דף יד.): **איתיביה.** ר' ירמיה לרבי זירא: **אין ממירין כו'.** מתני' היא [ב] וקתני לא שלימין בהו: **אמורי הוא דלא מימר.** משום דבתמורה כתיב בהמה בבהמה (ס) ועובר לאו בהמה הוא: **הא מיקדש קדשי.** עוברין דאי לא קדשי פשיטא דאין ממירין שלימין דחולין בהן: **והתנן אין הולד עושה תמורה.** אלא ודאי במקדיש ולד עסקינן דמשוב הקדש ראשון: **רבי יהודה היא.** [כט] במתני' קאמר ר' יהודה ולד עושה תמורה: **אי ר' יהודה.** רישא היכי מתוקמא דקתני אין ממירין אברין דחולין בשלימין להקדש דמשמע תמורה הוא דלא עבדי אברין לבהמת חולין [ל] לחול קדושת תמורה על גוף הבהמה משום אבר דידה שהמירו בשלם דקדש הא מקדש קדשי אברין בתחילת הקדש אם הקדיש אבר אחד פשטה קדושה בכולה דהאי תנא הא סברא אית ליה מדקמהדר ליה רבי יוסי והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה מכלל דמודה ת"ק בתחילת הקדש שאם הקדיש אבר אחד פשטה קדושה בכולה ורבי שמעון [לא] דהוי בר זוגיה דר' יוסי לקמן (יא:) בברייתא דאמר בתחילת הקדש כולה עולה ואשמועינן גבי תמורה דלא אי משום דלריש בהמה בבהמה אי משום דמקיש תמורה למעשר בסיפא דפירקין (דף יג.) מה מעשר קרבן יחיד כו' ומההוא הקישא גופיה יליף דמה מעשר אינו נוהג באברין אף תמורה אינה נוהגת באברין והכי אמרינן בפרק בהמה המקשה (חולין דף סט:): **האמר רבי יהודה.** לקמן (יא:) בברייתא דלא פשטה קדושה בכולה: **הכא במאי עסקינן.** דדייקינן הא שלא ע"י תמורה קדשה כל הבהמה ע"י אבר אחד: **כגון שהקדיש אבר שהנשמה תלויה בו.** דאמר לקמן [סס] מודה רבי יהודה בדבר שעושה אותו טרפה כגון אם הקדיש רגליה מן הארכובה ולמעלה הרי כולה עולה ובתמורה לא (ד) דרשינן בהמה בבהמה: **מקדישין אברין ועוברין.** לקמן היא בפרק שני (דף טז:) חומר בקדשים מבתמורה וקחשיב חומרי וקתני להך [לג] הכי מקדישין אברין ועוברין אבל לא ממירין:

הכי

מעריכין (לקמן כד:) [לג] פ)האומר ולדה של זו עולה הרי זו וולד שלמים ולאו אית ליה לבר פדא דשיירו משוייר אמאי ולדה שלמים הא אי בעי הוה משייר הולד בחולין דבשלמא ר' יוחנן דאמר קדושה חלה על העוברין מיד דאמר היא שלמים דעתיה נמי לקדושי הולד בשלמים והוי הולד שלמים על קדושת פיו ולא מטוניה דאם אבל לבר פדא דאמר קדושה אינה חלה על העוברין אין הולד קדוש על פיו אלא מכח דאם ואם סבירא ליה דשיירו משוייר אמאי אין הולד עולה אלא שמע מינה דצריך לומר דמיד [לד] פ)האם קדושה קדוש הולד מכח האם [לה] וא"ת כיון דאין קדושה חלה על העוברין היכי קאמר ולדה עולה והיא שלמים דבריו קיימין וי"ל דלדמים קאמר וא"ת היכי אפשר דקדושה חלה על העוברין והא אמר לאסור להקדיש מחוסר זמן ולקמן אמרינן (פרק) ש)כיצד מעריכין על הבכור (גם זה שם) המבכרת שהיתה מעוברת אמר פ) מה שבמעי בהמה אם זכר עולה אלמא דאפילו לכתחילה מצי מקדיש ליה ומאי שנא ר)ממחוסר זמן וי"ל דקודם שנולד מצי מקדיש ליה פ) ומייתי ליה בבכורות (דף יד.) מקרא לו:

אבל הכא דאקדשיה לאימיה הוא בכלל אימיה. וקשה לה"ר מ"ר למה לי להאי צריכותא לימא פ)בהדי' דאי אשמועינן קמייתא הוה אמינא דשיירו אינו משוייר ולהכי איצטריך למימר רצה בולדה מתכפר לאשמועינן דשיירו משוייר כדפירש ועוד קשה דהיכי מצי למימר דהוא בכלל אימיה לא קדיש התנן בהדיא פרק כיצד מעריכין (לקמן דף כה.) היא שלמים וולדה עולה הרי זה ולד שלמים אלמא קדוש הוא בכלל אימיה וי"ל דהכי פירושו הוא בכלל אימיה לא קדוש על פי האדם אלא מטוניה דאמו הוא קדוש דעובר ירך אמו הוא ואי שיירו אינו משוייר משום הכי איצטריך בבתרייתא לאשמועינן דקדוש הולד פ)על פי האדם ולא מטוניה דאמו. הר"ס: **כי** תניא ההיא קדושת דמים. וקשה אם כן מאי קאמר פרק כיצד מעריכין (לקמן ד' כד:) סיפא דהאי ילדה שני זכרים אחד מהן יקרב עולה כיון דלית ליה אלא קדושת דמים אמאי יקרב עולה ואי אמרת דימכר לצרכי עולה הא קתני התם והשני ימכר לצרכי עולה ואם כן מה בין ראשון לשני [נ] וצריך לומר כיון דנחת בראשון קדושת דמים נחת ביה נמי קדושת הגוף: **אימורי** הוא דלא מימר הא מקדש קדישי עוברין. דאי לא קדישי פשיטא דאין ממירין שלימין [לז] א)(כהן) דחולין ב)[בהן] והכא לא מצי לתרוצי קדושת דמים כלעיל [לט] דהא אין עושין תמורה:

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"ה מהל' בכורות הל"ח:

צב ב מיי' פ"ט מהל' בכורים הל"ב:

צג ג מיי' פ"א מהל' מעילה הל"ג:

צד ד מיי' פ"א מהל' תמורה הלט"ו:

צה ה מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הל"ב:

◆

מוסף רש"י

אם שיירו משוייר. המקדיש בהמה מעוברת ושייר עוברה לקדושה אחרת משוייר (לקמן יט.). כיצד מעריכין על הבכור. להפקיעו מכהן ולהפרישו לחובתו (לקמן כד:). ילדה זכר הרי זו עולה, דבכור לא קדיש אלא ברחם, וכיון דמעיקרא אתפסיה בקדושה אחריתי תו לא חיילא קדושת בכורה (לקמן כה:). כל קדשים שקדם מום קבוע להקדישן. שהיה להם מום קבוע ומקדישן להמכר ולהביא מדמיהם קרבן למזבח (בכורות יד.) הרי הן כמקדיש עצים ואבנים לדמיהם ואין בהן קדושת הגוף ואם נפדו הרי הן כחולין גמורים (חולין קל.). חייבין בבכורה. אם ילדו בכור הוא קדוש וכל זמן שלא נפדו לא, כדאמר בבכורות פ"ב (יד.). בער האי מנא קדושת דמים מן הבכורה, דאין קדושה על קדושה (חולין שם). ובמתנות. זרוע ולחיים וקיבה בכורות שם לקמן לג:). כחולין גמורים (בכורות שם). יוצאין לחולין. כפדיון גמור, ליגזז וליעבד. כחולין גרידי משום דמעיקרא לא חיילא עלייהו קדושה מעליא (בכורות שם ובע"ז חולין). מה שאין כן בקדם הקרבן את מומו (שם).

◆

שיטה מקובצת

א לאימיה אימא הוא בכלל: ב ראי אמר הפריש חטאת הר"א ה ם הוא דאמר ר"י רצה בולדה כ כפר משום דאימיה חזיא ל יפיה ומגו דנחתא קדושה ל ימיה לגופא נחתא נמי קדושה ל ד אבל הכא כיון דאימיה ל קדשה אלא ולד איכא לא ת זות קדושה לגופיה קמ"ל ה א דהכא דאע"ג דאימיה לא ק שה ולד קדיש לגופיה ואי א מר בהא משום דקא מפיק ק ישה על הולד אבל ההיא דלא מ יק קדושה אלא על אימיה ד"ד אימא דולד לא מקדיש כ ל צריכי: ג] שמעתא רבר פ א איתיביה: ד] הבכור מבכרת ש יתי' כו' של זו אם זכר הוא ע ה ילדה: ה] א"ל כי תניא ה א: ו] דמים. פ"א והא הכא ד ימיה לא קדיש גופיה לעולה ו קדיש גופיה לעולה אמר ליה ה יע כגון דאמר תיקדש אימיה ל לה לדמיה דמיגו דקדשי דמי ד מיה לעולה ולד נמי קדשי ד ז לעולה ומשום דאקדשיה ל מיה קדושת דמים פקעה ק שה דבכור אין והתנן כו' ק שת דמים. גליון והנה אמר ל זה ילדה ב' זכרים הראשון י ב עולה ועכ"פ לא רצה בו ש ב הוא בעצמו לא שימכר ל כי עולות כי יאמר השני י ר לצרכי עולות רק כי רצה ב שהראשון דמיו עולה והשני ד ו חולין וזה אמר הראשון י ב עולה היינו שימכר לצרכי ע ה ויביא בדמיו עולה ג"כ וא נם השני ימכר לצרכי עולה א דמיו חולין ולא אחד מהם ו בקדושת דמים עכ"ל. הרב ה ילי: ז] אמי אלימא (אות מחק) קדושת דמים דאסורה ל בעבודה וגיזה, תימה וכי ל ידע דאסור לקלקל הקדש מ בן בידים כי נמי שרי להנות מ ו וצריך לומר דפריך מטעם ד ור משמע דאיכא לאו לא ת ר לענין שאם חילל העבודה על דמים ופריך דלא תעבוד אין

מסורת הש"ס

א) גי' צ"ק הוא, ב) [לקמן יט.], ג) [חולין נח. וש"נ], ד) רש"ק מ"ו, ה) לקמן כד:, ו) בכורות יד. חולין קל. לקמן לג:, ז) צ"ק, ח) [תוספתא רפ"ג], ט) [בכורות יד. חולין קל. לקמן לג:], י) [צ"ל תנן], כ) [לקמן יב.], ל) [לקמן יא. יב. יד.], מ) [לקמן טז:], נ) בגן צ"ק, ס) [ויקרא כז], ע) צ"ל האומר היא שלמים וולדה עולה ה"ז כו' צ"ק, פ) צ"ל שחלה הקדושה על האם קדוש הולד כו' צ"ק, צ) צ"ק מ"ו, ק) [אומר צ"ק], ר) ממחוסר צ"ק, ש) גי' צ"ק כהיא, ת) גם ע"פ כו' מטוניה דאמו לבד. צ"ק, א) צ"ק מ"ו, ב) צ"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' קמ"ל דחל על חדא ואי איתמר בהא משום דקא מפריק קדושת האם על ולד: (ב) רש"י ד"ה ל"א מאי קמ"ל וכו' וולדה חולין הוי חולין ולבר פדא: (ג) ד"ה ותרתי וכו' חשיבא והולד באפי נפשיה הס"ד: (ד) ד"ה כגון וכו' דדרשינן:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה (בע"א) ואודא כסה"ד ומייתי ליה בבכורות. ר"ל דבבכור ילפינן ליה מקרא לקמן דף כה ע"ב אבל אתה מקדיש מבנן וילפינן מיניה להקדיש עובר כנלע"ד בפשוט:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' אם שיירו משוייר ועובר כו'. צ"ל דלא נקרייה ולד קדשים: [ב] רש"י ד"ה אין וקתני כו'. הוצרך לזה משום דבגמ' קאמר לקמן הא אברין כו':

◆

רבינו גרשום

חלה עליו ל"א מאי קמ"ל ר' יוחנן בהא. רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה אשמעינן דאם שיירו לעובר משוייר כגון דאמר היא שלמים ועוברה עולה הרי היא שלמים והעובר משוייר לעולה משום דעובר לאו ירך אמו הוא. טעמא אחרינא אם שיירו [משוייר] דהוי כמפריש ב' חטאות לאחריות דאם תאבד זו תהא זו במקומה ומתכפר באיזו שירצה. והא שמעתא דר' יוחנן בפרק כיצד מעריכין על הבכור ואי קשיא הא דתנן ולד חטאה ותמורת חטאת ימותו התם כשקדשה ולבסוף נתעברה והכא מיירי בהקדישה כשהיא מעוברת: תרתי למה לי צריכא כו'. [כיצד] מעריכין על הבכור להפקיעו מכהן: כי תניא האי לקדושת דמים. והא דתני שאם ילדה זכר הוא עולה לא לגופו ממש להקריבו אלא למוכרו וליקח בדמיו עולה. אבל לגופיה לא קדיש עובר מי אלימא כו': א"ל אין והתנן כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדישן כו'. דהני לא הוה אלא קדושת דמים ואי לא נפדו פטורין מן הבכורה: א"ל. ר' זירא הא מני דוולדי קדשים במעי אימן לא עברי אלא אבראי עבדין: ר' יהודה היא דאמר וולד עושה תמורה. ולעולם הא בעוברי קדשים מיירי: האמר ר' יהודה אברין לא קדישי. למיקדש כוליה הלכך לא עבדא תמורה (ומתניתא) והנא קמא דר' יוסי [דמתני'] היינו ר' יהודה בדקאמר בברייתא לקמן [הא מודי ר' יהודה לי מן] באבר שהנשמה תלויה בו דאם אקדישה הקדישה כולה. ולעולם בוולדי קדשים מיירי]: איתיביה מקדישין אברין ועוברין. אלמא עובר קדיש הא נמי בוולדי קדשים מיירי: אי בוולדי קדשים אמאי תני מקדישין. הא קדישי:

בק"ושת דמים ומשני מדרבנן וגזירה אטו קדשי מזבח. גליון: א] כל הקדשים שקדם מום כו' חייבין בבכורה ובמתנות ואע"ג דשאר פסולי המוקדשים שנפדו פטורים מן הבכורה ומתנות משום דכתיב בהו כצבי וכאיל מיהו אלימא קדושת דמים לא קעי מן הבכורה. תוס' אחרות: ט] טעמא. פ"א דנפדו הא לא נפדו פטורין אלמא כו': י] שנפדו חייבין אבל כו' אלמא אלימא קדושת (אות ר' נמחק): יא] דמים דאסרה לה בגיזה ועבודה אמר ליה: יב] טעמא דנפדו תיבת משום נמחק: יג] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יד] באיברין אמורי אות י' נמחק: טו] קרשי הא אמר ר' יהודה איברין לא קדשי א"ל הב"ע בולדי קדשים דקדישי וקיימי אי ולדי קדשים: טז] עבדין תמורה הא אבראי עבדין תמורה בשלמא אם קדושת פה חל על העוברים כי הוי אבראי עבדין תמורה דאין זה ולדות קדשים שהרי הקדושה באה מכח פה האדם ולא מן האם: יז] והא תנן אין: יח] עברי אברין הא: יט] אמר ליה: כ] בו וכדרב חסדא דאמר רב חסדא מודה ר' יהודה בדבר שהנשמה תלויה בו: כא] עי' בהשמטות בסוף המסכת: כב] הוי חולין ולבר: כג] אינו משוייר והוה ולד חטאת: כד] תיבת הולד נמחק: כה] עולה דקדמה: כו] מה"ד אלמא אלימא קדושת: כז] בגיזה דהיא לא אקדיש הכ"ד: כח] דלא קדיש קדושת הגוף: כט] היא לקמן במתניתין דהאי פירקין קאמר: ל] חולין כלומר אין קדושת תמורה חלה על: לא] שמעון הוא דהוי: לב] להך דהכי ומקדישין: לג] מעריכין דתנן האומר ולדה של זו עולה והיא שלמים דבריו קיימין היא שלמים ולדה עולה הרי זו: לד] מיד שהאם קדושה: לה] האם ומיהו קשה דמצינו למימר למדחי בקדושת דמים כדדחינן כל הני דלעיל בסמוך. תוס' אחרות: לו] עי' בהשמטות בסוף המסכת: לז] שלימים בהן דחולין הן: לט] כדלעיל ס"א א"כ למה הוצרך לומר דאין ממירין פשיטא דאין קדושת דמים עושה תמורה:

א) ייבור זה אין מקומו כאן רק לכאן באות יא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com